

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2022-11.39>

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію Г. І. Приходько, К. С. Радіонової «СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ПАРАМЕТРИ СТІЙКИХ КОМПАРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»¹

Феномен порівняння привертав увагу дослідників ще з давніх часів: на різних аспектах порівняння у свій час зупинялись Аристотель і Деметрій, В. І. Бартон, А. Сен-Сімон, Г. В. Ф. Гегель, К. Д. Ушинський. Представники філософської течії співвідносили порівняння з розумовим процесом, за допомогою якого поетапно оцінюється, упорядковується й диференціюється зміст пізнання. Багатогранність порівняння й на сучасному етапі розвитку мовознавчої науки не втратила своєї актуальності та виступає об'єктом дослідження низки наук: у філології порівняння – один з видів троп, в психології – один з розумових процесів, в логіці та філософії – засіб пізнання світу. У сучасній лінгвістиці порівняння розглядають як невід'ємний компонент складної семасіологічної системи мови. Результатом процесу порівняння є мовні одиниці компаративної семантики, серед яких важливе місце належить стійким компаративним одиницям.

Саме розгляду цього об'єкту і присвячена рецензована монографія.

Стійкі компаративні одиниці досліджуються з опорою на ретельно відібраний вагомий теоретичний матеріал, що дозволяє простежити еволюцію вивчення багатоаспектної категорії порівняння, висвітлити питання, пов'язані з лінгвістичним статусом, структурно-семантичною та функціонально-стилістичною репрезентацією стійких компаративних одиниць й виокремити основні ознаки компаративем, які відрізняють їх від інших мовних засобів з порівняльною семантикою.

Наукову новизну дослідження визначає, насамперед, комплексний підхід до виокремлення структурних та семантичних особливостей стійких компаративем англійської мови з подальшою їхньою ідеографічною систематизацією. На увагу заслуговує теза про те, що ключовим критерієм ідеографічної класифікації стійких компаративем слід вважати ліву частину порівняльної структури, представлену суб'єктом.

Основна наукова цінність запропонованої розвідки полягає, по-перше, у з'ясуванні

основних структурних моделей стійких компаративних одиниць англійської мови, по-друге, у проведенні аналізу компаративем, спрямованого на встановлення частоти їхнього вживання за наступними показниками: а) частини-мовна приналежність, б) структурна організація та семантична репрезентація образної частини порівняльного ланцюга. Безперечно, що висвітлення цих питань на матеріалі англійської мови є актуальним, оскільки вивчення мовних образних засобів відображення дійсності загалом та ustalених полілексемних компаративних одиниць зокрема залишаються викликом для мовознавців.

Звернення до цього питання продиктоване сучасним станом вивчення категорії оцінки, потребою синтезувати здобутки вітчизняної і зарубіжної лінгвістики у світлі сучасного когнітивно-комунікативного підходу до мови, осмислити різнопланову єдність феномену оцінки і вивести перспективні лінії його вивчення. Широке коло взаємозалежних питань, залучених до розгляду концепцією системності семантико-прагматичних та функціональних особливостей оцінного висловлювання, аналізується в монографії з позицій діалектичної єдності раціонального й емоціонального, мови та мислення, а також з позицій необхідності подальшого вивчення оцінних явищ як комунікативно значущої групи мови і мовлення. Такий підхід уможливив висвітлення оцінних засобів у взаємозв'язку, розвитку і в суперечливих виявах.

Напрямок дослідження від загальнофілософських ідей до пізнання механізму мовленнєвого впливу стійких компаративем, його засобів та форм визначив композицію монографії. Вона відкривається розділом «Теоретичні засади дослідження стійких компаративних одиниць англійської мови», який формулює філософську платформу висвітлення проблеми в усій її складності: неможливості аналізу форми без змісту, як і змісту поза формою, виявлення їх взаємозв'язку й опосередкованості. У цьому розділі розкривається гносеологічна природа порівняння, логічний і мовний аспекти категорії порівняння. Простежуючи історію вивчення

¹ Приходько Г. І., Радіонова К. С. Структурно-семантичні параметри стійких компаративних одиниць англійської мови. Запоріжжя: Гельветика, 2022. 331 с.

стійких компаративних одиниць, автори доходять висновку, що вони відносяться до особливого виду образного порівняння і розглядається співвідношення цього образного засобу з метафорою. Останні пункти розділу присвячуються лінгвокультурологічному аспекту дослідження компаративем. Необхідно зазначити, що зіставляючи наукові погляди вітчизняних та зарубіжних вчених стосовно оцінки, автор зміг уникнути еkleктичних нагромаджень.

До числа теоретичних заслуг автора монографії може бути віднесено і розробку власного комплексного підходу та методика дослідження структурних і семантичних особливостей стійких компаративних одиниць, зазначаються критерії відбору матеріалу, який становлять 1750 компаративних одиниць, а також етапи дослідження. Певний інтерес викликає розділ «Структурні, семантичні та функціонально-стилістичні особливості стійких компаративних одиниць англійської мови», в якому йдеться про систематизацію відібраних компаративем. Позитивною є спроба класифікації фразеологізмів за стилістичним критерієм, оскільки це

питання залишається маловивченим, але зауважимо, що у подальших дослідженнях цієї проблеми варто враховувати контекст.

На увагу заслуговує і четвертий розділ «Класифікація ідеографічних груп стійких компаративних одиниць англійської мови», в якому надається детальний опис 7 ідеографічних груп стійких компаративних одиниць, виокремлюються їх семантичні підгрупи, аналізується їх структура, визначаються суб'єкт, об'єкт та основа порівняння, зазначаються основні конектори й частотність їх вживання.

Рецензована монографія є подальшим вкладом у теорію стійких компаративних зворотів, що відносяться до окремого класу фразем з порівняльною семантикою. Розроблені в ній теоретичні принципи аналізу стійких компаративем можуть слугувати підґрунтям для подальших перспективних зіставних досліджень стійких компаративних одиниць у двох чи більше мовах. Монографія є самостійним та завершеним дослідженням, в якому отримано нові вагомні для германістики результати теоретичного та практичного характеру.

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов та перекладознавства
навчально-наукового інституту психології
та соціального захисту
Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності

Оксана БАБЕЛЮК